

פרוטוקול מס' 305
מישיבת ועדת החינוך והתרבות
והוועדה המיוחדת לחוק הרשת השניה
יום שלישי, כ"ג באייר התשמ"ח, 10.5.88, שעה 09.00.

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

נ. רז - היו"ר
פ. גולדשטיין
י. גיל
א. הראל (יו"ר רשות השידור)
א. ולדמן
א. סרטני
מ. פלד
א.ח. שאקי
ג. שפט

מוזמנים:

ש. וייס - חבר-הכנסת
א. פורת - מנכ"ל רשות השידור
ח. יבין - מנהל הטלוויזיה
נ. כהן - יועץ משפטי של רשות השידור
א. אבנר - יועץ מנכ"ל רשות השידור
ש. צימרמן - דוברת רשות השידור
א. בריק - יועץ משפטי של משרד החינוך והתרבות
א. טוקטלי - משרד התקשורת
ד. לחמן-מסר - משרד המשפטים
ד. קמחי - יועצת משפטית של הטלוויזיה החינוכית
מ. קוק - יועצת משפטית של משרד הכלכלה
ר. אברמסון - משרד האוצר
ד. בלאו - מרכז השלטון המקומי
ע. בן-זקן - עוזרת פרלמנטרית של חה"כ א. הראל
ב. נסים - משרד החינוך והתרבות

יועץ משפטי
לוועדה:

מ. בוטון

מזכירת הוועדה:

ד. פלד

רשמה:

מ. כהן

סדר-היום:

א. שידורים ברשת השניה בטלוויזיה
(הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת א. הראל):

ב. ישיבת פרידה מחבר-הכנסת אהרן הראל
עם התמנותו ליושב-ראש רשות השידור.

שידורים ברשת השניה בטלוויזיה
(הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת א. הראל)

היו"ר נ. רז:

אני פותח את ישיבת הוועדה. בשעה עשר וחצי נקיים ישיבה נוספת שבה ניפרד מחברנו אהרן הראל, שבהזדמנות זו אני רוצה לברך אותו על התמנותו לתפקיד של יושב-ראש רשות השידור. אני מקווה שהוא יוכל לעשות את העבודה המעניינת, המורכבת והאחראית הזאת לשביעות רצונו ולשביעות רצוננו. כולנו יודעים עד כמה אנחנו נזקקים בוועדה לשאלות הנוגעות לרשות השידור. זה נושא חשוב שנוגע לכל אדם במדינה, ולא רק בה, שמי שעומד בראש המוסד הזה מוטל עליו באמת משא כבד ומיוחד במינו.

הדיון הזה מתקיים בעקבות הצעה לסדר-היום שהגיש בשעתו חבר-הכנסת הראל. זה היה ב-1 ביולי 1987. עכשיו, בשל היותו יושב-ראש הוועד המנהל, הוא בעצם לא יוכל, על פי החוק, להשתתף בדיון ולקחת בו חלק. אבל על פי החוק מותר לחבר אחר להעלות את הנושא ולהציג את העניין. כך הסביר לי היועץ המשפטי של הוועדה. לכן אני אימצתי את ההצעה לסדר היום ואני אעלה את הנושא.

ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת הראל היתה בקשר לחקיקה בדבר הקמת הרשת השניה, שאינה מתקדמת בקצב מניח את הדעת. בדבריו הוא עמד על הצורך בהקמת הרשת השניה, הוא פירט את הנימוקים שהביאו ליוזמות להקמת הרשת השניה, ומנה את הנקודות שעוד לא סוכמו, שצריכים להגיע בהן לסיכומים והסכמות על-מנת שאפשר יהיה לנסח סופית את החוק.

שר התקשורת גד יעקבי השיב על ההצעה לסדר היום. הוא אמר שבמידה שלא יחליטו על הנקודות האלו ויגמרו את העבודה הזאת מהר, הוא איננו מאמין שבכלל יגמרו את חקיקת החוק הזה בכנסת הזאת. הוא כנראה ידע מה שאמר. אני מודה שכחבר הוועדה שדנה בחוק הרשת השניה הייתי יותר אופטימי, חשבתי שנוכל להשלים את החוק.

על כל פנים, ההצעה לסדר-היום התייחסה לעיכובים בגמר החקיקה ובגמר הכנת הצעת החוק לקראת הקריאה השניה והשלישית, והפניה של חבר-הכנסת הראל היתה שהמכשולים והעיכובים יוסרו ואפשר יהיה להתקדם. אני רוצה לומר שעוד בכנסת העשירית נתקבלו בוועדת החינוך מסקנות, לאחר כמה דיונים, הן הונחו על שולחן הכנסת ב-30 במאי 1984, כלומר לפני ארבע שנים, ובהן המלצה להקים רשת שניה.

י. גיל:

בהסתייגותי.

היו"ר נ. רז:

חבר-הכנסת גיל היה היחיד שהסתייג אז מההמלצה הזאת. על כל פנים כבר לפני ארבע שנים ועדת החינוך והתרבות של הכנסת המליצה, בעקבות הצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת גולדשטיין, למצוא דרכים נאותות להקים את הרשת השניה, להתחיל בחקיקה ולעשות את כל השידורים הנדרשים.

אני רוצה להזכיר שההמלצה הזאת התקבלה לאחר שבראשית שנות השמונים הוקמו שתי ועדות, ועדת קוברסקי שהיתה צריכה לדון ולהמליץ את המלצותיה אם בכלל להקים רשת שניה, מסחרית, אם זה נחוץ, מה החשיבות הציבורית, הפוליטית, התרבותית של הקמת רשת שניה. ועדת קוברסקי אכן המליצה להקים רשת שניה. הוועדה השניה היתה בראשותו של פרופ' עזרא סדן, שהיתה צריכה לבדוק את ההיבטים הכלכליים של הקמת רשת כזאת, וגם היא המליצה בצורה חיובית. ועוד בכנסת העשירית הועלתה הצעה על-ידי חברי-הכנסת רייסר וגולדשטיין להקים רשת שניה, הם גם ניסחו הצעת חוק פרטית בנושא זה.

בכנסת האחת-עשרה שוב הוגשה הצעת חוק פרטית על-ידי חברי-הכנסת רייסר וגולדשטיין, היא נדונה בוועדת החינוך והתרבות והוכנה לקריאה ראשונה. הקמנו גם ועדה מיוחדת מבין חברי ועדת החינוך, שגם חבר-הכנסת הראל היה חבר בה וגם אני, והיא הכינה את הצעת החוק לקריאה ראשונה.

במקביל להצעת החוק של חברי-הכנסת רייסר וגולדשטיין יזם שר התקשורת אמנון רובינשטיין הצעת חוק להקמת רשת שניה. אם אינני טועה זה היה אפילו אחד התנאים שלו להצטרפות לממשלת האחדות הלאומית, שהוא יהיה השר הממונה על ענין הרשת השניה. הוא גם הקים צוות הקמה מיוחד, לאחר שהצעתו שהוא יטפל בהקמת רשת שניה התקבלה בממשלה, והתחיל די מוקדם להפעיל את שידורי הנסיון. מספר פעמים נשאלה השאלה מה זה שידורי נסיון, התשובה היתה שאם לא נתפוס את התדר הזה הוא עלול להישמט מידינו בכלל, ושצריך גם להתחיל להריץ את הענין. ואולי רצו לקבוע עובדה שמשרדים בנוסף על שידורי הטלוויזיה הממלכתית.

הצעת החוק של חברי-הכנסת רייסר וגולדשטיין והצעת החוק הממשלתית הובאו בו-זמנית למליאת הכנסת. הכנסת אישרה את הצעת החוק בקריאה ראשונה, והוחלט על הקמת ועדה מיוחדת שתטפל בהכנת החוק לקריאה שניה ושלישית. הוועדה הזאת הורכבה מחברים מהקואליציה ומהאופוזיציה. מהאופוזיציה השתתפו בה חברי-הכנסת שפט, אלוני, גרוסמן. ובכך הוועדה דנה כאשר לנגד עיניה שתי הצעות החוק, גם הממשלתית וגם הפרטית. היו ביניהם הבדלים כלשהם. חבר-הכנסת גולדשטיין התמנה יושב-ראש הוועדה, אני הייתי ממלא מקומו.

הוועדה הזאת קיימה 31 ישיבות במליאתה. לפני שהתחילה את הטיפול בפרטים היא קיימה שני ימי תשמוע, "הירינג". פרסמו בעתונות שמי שיש לו ענין בכל הנושא של רשת שניה יכול לפנות והוא יוזמן להגיד את דעתו. ובאמת הופיעו בפני הוועדה 54 גופים שהיה להם מה להגיד בענין, היה להם אינטרס.

במקביל או לצד הוועדה פעל צוות של יועצים משפטיים ומומחים אחרים, שליוו כל הזמן את הדיונים בוועדה, שכן היו כל מיני פרטים שצריך היה לבדוק את ההיבטים המשפטיים שלהם, והאם אין ניגודים בין ניסוח זה לאחר. זו היתה ועדת מומחים ליד הוועדה המיוחדת לענין הרשת השניה. ואני מרשה לעצמי לומר שהם עשו עבודה עצומה מבחינת ההיקף והעומק.

למעשה הגענו לשלב שכמעט הכל גמור. נחוצה אולי עוד התכנסות אחת של הוועדה במליאתה כדי לסגור את כל הקצוות ולקשור את כל החוטים ולהגיש את הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית, כך שהחוק החשוב והמקיף הזה יוכל להתקבל. אני חושב שמרבית חברי הבית ומרבית הציבור רוצים בו כדי לא להזדקק כל כך לתחנות שידור זרות בסביבתנו הקרובה והרחוקה וכדי שלא נהיה כל כך תלויים בצלחות שתקלוטנה תכניות טלוויזיה מארצות אחרות באמצעות הלוויינים, וכדי שלא יהיה שימוש פיראטי בקליטת תכניות מהאוויר. ובעצם אנחנו יכולים לגמור את הטיפול בנושא הזה.

אני רוצה גם לדווח לוועדה שבמקביל לעבודת הוועדה, בעיקר בשלבים האחרונים שלה, קיימנו התייעצויות בדרגים פוליטיים של שני המרכיבים הגדולים של הקואליציה, של הליכוד והמערך. היה צוות מצומצם שבו ניסינו לראות איפה יש עדיין נקודות מחלוקת ולהגיע להסכמה. הפגישה האחרונה של הצוות הזה היתה בשבוע שעבר, והתברר שלא מגיעים להסכמות לא מפני שיש התנגדות לנושאים עצמם, אלא מפני שלא רוצים להגיע להסכמות, לא רוצים לגמור את הענין. בסיכום של אותה פגישה הודיע השר יעקבי שאם עד אמצע מאי לא יושלמו הליכי החקיקה של הצעת חוק הרשת השניה והצעת החוק לא תובא לקריאה שניה ושלישית יראה הדבר כחוסר רצון מצד נציגי הליכוד להשלים את החקיקה בכנסת הנוכחית.

פ. גולדשטיין:

אני חושב שהשר יעקבי פשוט מצחיק. קודם הוא עושה הפרדה, עכשיו הוא אומר דברים כאלה. זה לא רציני.

היו"ר נ. רז:

על כל פנים הוא אמר את הדברים האלה גם בנוכחות נציגי הליכוד.

י. גיל:

זו אמירה של התניה. עד אמצע מאי יש לנו עוד שבוע ימים.

פ. גולדשטיין:

עם כל הכבוד, זו אמירה מצחיקה. במשך חודשים השר נבון אסר על נציגי המערך לבוא לישיבות ועיבב את חקיקת החוק. מה היו הסיבות הענייניות לכך?

היו"ר נ. רז:

ובכן הצעת החוק הזאת, שחבר-הכנסת הראל העלה בקשר אליה הצעה לסדר-היום עוד בחודש יולי 1987, שאז הוא מנה עוד כמה נושאים שלא היו מוסכמים, כמו למשל מעמדה של הטלוויזיה החינוכית שאז לא היה ברור - הדיון בה בעצם הסתיים. כל זה נגמר, ונשארו שתיים-שלוש נקודות שגם הן בעצם לא חשובות, והן מעכבות את הבאת החוק לקריאה שניה ושלישית.

ובכן זה המצב היום. שאלתי את חבר-הכנסת גולדשטיין לפני פגרת הפסח האם בכוונה אין מכנסים את הוועדה כדי לסכם את הדיונים. הוא אמר שאין שום כוונה לעכב את זה. אבל עובדה היא שבמשך כל תקופת הפגרה הוועדה לא התכנסה, ולפי התקנון אפשר לכנס בפגרה ועדות לעניינים סטטוטוריים, ובמידה שזה דחוף - חייבים לעשות זאת. ובכן בפגרה לא התכנסנו. לא שמעתי שיש זימון של הוועדה לימים הקרובים. אין לי אפשרות אלא לפרש את זה פירוש לא נעים, אבל כנראה אמיתי, שלליכוד אין עניין לסיים את הנושא, משיקולים שלו, פוליטיים.

אני חוזר ואומר: החוק מוכן, גמור, אפשר להביא אותו לקריאה שניה ושלישית ולאשר אותו, ואז נדע שהוועדה והכנסת כולה חידשה חידוש חשוב מאד בחיי הציבור בארץ. וסיפרתי את כל השתלשלות העניינים. וכשאנחנו עומדים ממש לפני סיום, זה נעצר. אני יכול רק להביע מורת רוח עמוקה מאד. אינני בטוח שאין דרך בכל זאת לגרום לכך שהדבר הזה ייעשה. ואולי חבר-הכנסת גולדשטיין יכול לבשר לנו על אפשרות חיובית לסיים את הליך החקיקה ולהביא את החוק לאישור בקריאה שניה ושלישית.

אמרתי את הדברים האלה בעקבות ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת הראל שעוסקת בשאלה הזאת.

פ. גולדשטיין:

אני רוצה לומר כמה מלים. קודם כל, אני חושב שזה חמור מאד ששר בממשלת ישראל ינקוט סגנון כזה. אגב, זה לא מתאים לשר יעקבי שבדרך כלל אני מכבד אותו מאד. בעניין הזה אינני מכבד את הסגנון הזה.

אני רוצה להסב את תשומת לב יושב-ראש הוועדה וכל העוסקים בנושא שאני הייתי זה שהבאתי הצעת חוק פרטית בעניין הרשת השניה, יחד עם חברי חבר-הכנסת רייסר. בכך "אנסתי" את ממשלת ישראל להגיש הצעת חוק בנושא הרשת השניה.

לא יעלה על הדעת לנהוג מידה כזאת של הכנסת שיקולים פוליטיים לחוק שכנראה מעורר כל מיני בעיות קשות מאד, שלא נפתרו עדיין. אני לא באתי בטענות פוליטיות אל השר נבון שאסר על נציגי מפלגת העבודה להשתתף בישיבות, ואמר להם שכל עוד לא נגמור את סעיף א' לא יהיה חוק הרשת השניה. הוא הפך את חוק הרשת השניה לבן ערובה.

אני רוצה לומר לכם שאחרי הסיכום הזה של השר יעקבי מתעוררות אצלי שאלות פוליטיות. אם מציגים את הנושא בדרך פוליטית, אני חושב שאני צריך לשקול את הענין גם כן בדרך פוליטית. אמירה כזאת איננה נכונה, איננה צודקת, איננה הוגנת, ואין לה מקום בכלל בנושא הזה.

אינני רוצה להיכנס לפרטים, אבל לא מקובל שמקיימים ישיבות בפגרה. הישיבה האחרונה שלנו לא התקיימה מפני ששנים מחברי הוועדה ביקשו לבטלה, כי בדתי את בקשתם נענית לה. לא נהגתי אחרת כאשר היה לי רוב בוועדה לקדם את הנושא, משום שהיתה לי הבנה, היה הסכם - כתוב או בלתי כתוב - עם נציגי מפלגת העבודה, שכשצד אחד מבקש דברים מסויימים אני אינני דוחק להתקדם. וכשחברי ועדה שאלו מי צריך לשמוע לשר נבון, אמרתי: יש הבנה, יש הסכם, אני לא אתקדם בלי חברי הוועדה.

אני מוחה על הדברים שאמר השר יעקבי. אני חושב שהוא צריך לקחת את המכתב שלו בחזרה ולהתבייש על מה שכתב.

היו"ר נ. רז:

אבל מה לגבי עצם הענין?

פ. גולדשטיין:

אמרתי שאשקול. עד היום אני לא קירלתי את המכתב הזה.

היו"ר נ. רז:

אולי לא צריך היה לכתוב מכתב, אבל בכל זאת צריך להגביל את הזמן לכינוס הוועדה.

פ. גולדשטיין:

השר יעקבי איננו יכול לקבוע מועדים לוועדת כנסת. זו חוצפה שאין דוגמתה. אני מציע שהשר יעקבי יקח את המכתב בחזרה.

היו"ר נ. רז:

את הרעיון להגביל את המועד, ושאם עד אותו מועד לא תתקיים ישיבה פירוש הדבר שאין רצון לקיים את הישיבה, אני העליתי. וזו לא חוצפה, אלא יש צורך לגמור ענין בצורה ברורה.

פ. גולדשטיין:

אפשר להגיד דברים גם בצורה חברית.

היו"ר נ. רז:

אני חושב שאפשר למצוא זמן ולגמור את זה.

ובכן זה המצב עכשיו. אמרתי את הדברים בהקשר להצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת הראל. אנחנו ניכנס לדיון. לפני כן חבר-הכנסת הראל מבקש לומר כמה דברים.

א. הראל:

אני רוצה לומר שאני נמצא במצב די מסובך. אתמול הגשתי את התפטרותי מהכנסת, היא תיכנס לתוקפה מחר, ואני מנוע מלייצג את רשות השידור בנושא שיש לי בו עמדה ברורה לגמרי. לכן אינני יכול להשתתף בדיון ואינני יכול להציג את הנושא.

הפעלנו עכשיו את מוסדות רשות השידור. אני משוכנע ובטוח שתוך זמן קצר ביותר נוכל להביא למערכת יחסים אחרת מזו הקיימת היום בין הטלוויזיה לבין הערוץ השני, גם בין הטלוויזיה הכללית והטלוויזיה הלימודית. והיות שהבסיס לדיון הוא הצעה לסדר היום שלי, אני מבקש באופן לא רשמי - הוועדה כמובן תחליט מה שהיא תחשוב לנכון - שתתנו לי שהות של שבועות אחדים כדי לנסות לחזור עם ההצעה הזאת פעם נוספת לוועדה, ואז אוכל לדבר באופן חופשי ואולי להציע משהו. כי אני מודיע שהנושא יעורר מחלוקת רצינית. אפשר למנוע אותה, אם תתנו לנו את השהות של מספר שבועות לחזור לדיון בנושא הזה אולי עם בשורות חדשות לוועדה.

מ. פלד:

שמעתי שתי הצגות של הענין, אחת מפורטת יותר, של היושב-ראש, ואחת יותר קצרה, של חבר-הכנסת גולדשטיין. כמי שאיננו חבר בוועדה המיוחדת לענין הרשת השניה ולא כל כך מעורה בנושא, לא ברור לי מה הקשיים שאתם כל הזמן מרמזים עליהם. אם כבר מציגים את הענין, אולי תסבירו מה הקשיים, מדוע במשך שנה הדבר לא מתקדם. למי שמצוי בענין אולי זה לא נחוץ. אבל היות והענין הובא לוועדה, אני מבקש שיוסבר מה הקשיים שמעכבים את הגשת החוק לקריאה שניה ושלישית.

ג. שפט:

אני חבר הוועדה המיוחדת לענין הרשת השניה. השתתפתי כמעט בכל הישיבות, ואינני מצוי בסוד כל הענינים הללו. זה ענין שבין שתי המפלגות הגדולות, וכנראה לא כל כך מענינן של המפלגות היותר קטנות. יש לי הרבה מה לומר בענין הזה. בשבוע שעבר אמרתי בוועדת הכספים שיש לי הרבה דברים נגד רשות השידור, אבל אני חושב שמן הראוי לתת עכשיו הזדמנות לפעילות מסודרת של הרשות. לכן אני מציע להיענות לבקשתו של חבר-הכנסת הראל, אני חושב שצריך לתת שהות ככל שתידרש כדי לנסות להביא דברים מתוך הסכמה, או על כל פנים לאחר בירור, כדי שהענין יוכל להידון בצורה טובה יותר.

י. גיל:

חבר-הכנסת גולדשטיין דיבר בצורה קשה וחריפה נגד השר יעקבי. אני לא גורס שאנשים פוליטיים יתחסדו בשאלה של נימוקים פוליטיים כביכול. הם נמצאים פה כדי לייצג את האינטרסים הפוליטיים. היושב-ראש אמר בדבריו שלליכוד כנראה אין ענין לקדם את הנושא. כלומר זו לא רק העמדה של השר יעקבי. לא התעמקתי עדיין בנימוקים שמביאים את הליכוד לעכב את כל התהליך.

אני מציע לחזור מכל ההתקפה על השר. הוא עשה כמיטב יכולתו כדי לקדם את הנושא, אבל נתקל בעיכובים. נשמע מה העיכובים ונתייחס אליהם.

שמענו פה את בקשתו של חבר-הכנסת הראל, שקיבל עכשיו את התפקיד של יושב-ראש רשות השידור. אני מאחל לו שיצליח בו. מאחר שיש אווירה של פיוס ורצון להגיע להידברות עם הטלוויזיה הלימודית והערוץ השני, אני בעד לתת הזדמנות להידברות הזאת. ואני מצטרף לזה שכדאי שנבחן את הדברים לגופם, וצריך לעשות זאת בנחת, ולא לגופם של אנשים. בכנסת הקודמת הסתייגתי מההמלצה להקים ערוץ שני, אבל אני מקבל הכרעות. עכשיו אנחנו צריכים לנסות להפיק מזה את מכסימום הטוב.

שמענו סקירה מפורטת מפי היושב-ראש על כל השתלשלות העניינים. חבר הכנסת הראל ביקש שהות של כמה שבועות כדי לבחון את האפשרויות השונות ולדון בנושא שהתעכב כבר בלאו הכי. אני מציע להיענות לבקשה ולתת שהות של שלושים יום לבחינת האפשרויות. אני חושב שזה זמן סביר.

א. סרטני:

לא ברור לי בכלל מה קורה. אם העניין נתון להכרעתנו, כלומר אם יש לנו מה לומר בעניין, אני מוכנה להיענות לבקשה של חבר-הכנסת הראל. אם זה תלוי בהסדרים בין שתי המפלגות הגדולות, אין לנו מה לשבת כאן, נחכה עד שיגיעו להסכמה ביניהן.

א. הראל:

אני לא דיברתי על הסכם בין המפלגות.

א. סרטני:

אם זה ענייננו, אני מבקשת שיציגו לפנינו את הבעיה, יגידו לנו מה קורה, על מה חילוקי הדעות, ואז נוכל לומר מה שיש לנו לומר. אם אלה בעיות פוליטיות בין שתי המפלגות הגדולות, אין לנו מה לדון בזה, ונמתיך עד שיגיעו להסדר.

היו"ר נ. רז:

הנושא הועלה כהצעה לסדר היום, ועל פי התקנון אנחנו צריכים לסכם את הדיון במסקנות. להצגת הנושא התקשר הדיווח שלי על מה שקורה בעניין הזה. אמרתי שכאשר חבר-הכנסת הראל העלה את ההצעה בכנסת, והשר יעקבי השיב לו, כבר עלו אותם רמזים שהעניין יטורפד. קבעתי שלפי מיטב תחושת הנובאות הרעות מתקיימות. אהיה הראשון שאשמח אם אתבדה.

א. הראל:

אני העליתי את ההצעה, ואני מוכן להוכיח בכתובים שמהיום הראשון שאני מדבר על ערוץ שני אני מדבר על ערוץ שני שהוא טוב יותר, לא גרוע יותר. הבעיה סבוכה, ולכן יכול להיות שבתקופה זו נביא הצעה שתענה, לפחות עד שיהיה חוק, על סידור עבודה כזה שיהיה על דעת כולם ועל דעת היועץ המשפטי לממשלה, שיאפשר לנו לעשות איזה שינוי לפי רצון הוועדה. אבל לשם כך נחוצה שהות מסויימת.

פ. גולדשטיין:

אני חושב שערוץ שני הוא צורך חיוני למדינת ישראל שיש לה רק ערוץ אחד, לדעתי הוא חשוב גם לעם ישראל, ובוודאי שהוא חשוב לאנשי הטלוויזיה, שהלחץ עליהם יפחת בהרבה כשיהיה ערוץ תקשורת נוסף. לאור המכתב של השר יעקבי יש לי ספקות, ומתחיל להתפתח אצלי חוסר אמון לגבי מגמותיו של השר יעקבי בראיה שלו את הערוץ השני.

החוק הזה מעלה שאלות קשות, לגבי חלקן היתה מחלוקת קשה, את רובן פתרנו. עומדות בפנינו שלוש בעיות מרכזיות, קשות מאד: א. הפיצוי לעתונות היומית ולבעלי בתי-הקולנוע; ב. הרכב המועצה; ג. יש הנושא של חוק המעבר, שלגביו השר יעקבי שינה את דעתו. הוא רשאי לעשות זאת. בזמנו הוא גרס, לפי שיטתי, שלא יהיה חוק מעבר. אך הוא שינה את דעתו. זו זכותו, אינני מערער על כך. שני הנושאים האחרונים הם קשים מאד כשמדובר בחוק שלפי דעתי עומד לשנות סדרי חיים. כי מה שרצינו להשיב באמצעות הערוץ השני, וחבר-הכנסת הראל היה חבר הוועדה המיוחדת שדנה בחוק הרשת השניה, הוא לשנות הרגלי צפיה. זה חוק שיכול לעבוד 360 יום בשנה, 24 שעות ביממה. ובכך זה חוק שעומד לשנות סדרים. בהרבה מאד נושאים ויתרנו זה לזה מתוך מגמה להעביר את החוק. לליכוד יש אינטרס להעביר את החוק, ואל ינסו לזרוק את הכדור לפתחנו. לכן המכתב של השר יעקבי הרגיש אותי מאד.

אני מציע שניענה לפנייתו של חבר-הכנסת הראל. אני מצטער שחבר-הכנסת הראל לא יהיה בכנסת הבאה. היו בינינו שיתוף פעולה והבנה. היו לנו חילוקי דעות רעיוניים מהותיים, אבל עם זאת היה בינינו שיתוף פעולה ענייני ב"מפלגת ועדת החינוך" בראשותו של היושב-ראש, שגם עליו אני מצטער שלא יהיה בכנסת הבאה.

היו"ר נ. רז:

מה שעומד לנגד עינינו, ואני שמח על דבריו של חבר-הכנסת גולדשטיין, הוא שהחקיקה תיגמר והחוק יתקבל בקריאה שניה ושלישית בכנסת האחת-עשרה.

פ. גולדשטיין:

אני הייתי בין יוזמי החוק. אין לי שום אינטרס לעכב את קבלתו.

היו"ר נ. רז:

אבל אינך פועל לבד, אינך עצמאי, יש לך "בעלי בתים".

פ. גולדשטיין:

לא השר יעקבי.

היו"ר נ. רז:

כולנו רוצים שהחוק ייגמר ויתקבל עוד בכנסת האחת-עשרה, מפני שהעניין חשוב. לפי הערכתי, מתוך ידיעה טובה של פרטי העניין, הנושאים שעדיין שנויים במחלוקת הם אלה שחבר-הכנסת גולדשטיין ציין: הסדרי הפיצוי לעתונות, שכן העתונים עלולים להיפגע מהירידה בפרסומת בהם. העניין השני הוא תקופת המעבר. והנושא השלישי הוא מועצת הרשות, איך היא תיבחר ואיך היא תורכב. אני יודע שהנושאים האלה כמעט גמורים. אין שום סיבה שעם קצת רצון טוב הנושאים האלה לא ייגמרו, יסוכמו ויוסכמו. במידה שהחוק לא יתקבל בגלל הנושאים האלה - ואינני מאמין שכן יהיה - זו תהיה תעודת עניות לכנסת, לפוליטיקאים, למפלגות.

לכן אני פונה אל חבר-הכנסת גולדשטיין, שהוא יושב-ראש הוועדה המיוחדת: בדרך כינוסה של הוועדה הזאת. אי-כינוסה צריך להיעשות מתוך הסכמה. והרי אין הסכמה שלא מכנסים את הוועדה. יש תביעה לכנס את הוועדה.

פ. גולדשטיין:

לא היתה בינינו הסכמה לאי-כינוסה של הוועדה על פי דרישתו של השר נבון. אבל הבנתי את מצוקותיכם ונהגתי על פי ההגיון שלי.

היו"ר נ. רז:

כל עוד זה לא סיכן את עצם קבלת החוק, אולי אפשר היה לקבל את זה. בכל אופן, אני מציע לא לראות את השלב ההוא כשלב שצריך לנקום עליו בכך שלא יקבלו בכלל את החוק. יש לנו עוד חודשיים-שלושה של עבודת הכנסת, וזה חייב להיגמר. לכן אני מאד מבקש אותך כיושב-ראש הוועדה לכנס אותה בהקדם ולסיים את העניינים שצריך לסיים.

אני מציע לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת הראל. לדעתי שלושים יום זה זמן רב.

א. הראל:

זה המכסימום.

היו"ר נ. רז:

ובכן נקבע שתוך שלושים יום הוא ינסה להגיע להסדר
ואז נוכל להתקדם. אני מקווה שזה יסייע להסרת העיכובים שקיימים עד עכשיו.

בזה אני רוצה לסיים את החלק הזה של הישיבה.
נתכנס שוב בשעה עשר וחצי, ואני מזמין את כולכם וכן חברים אחרים שאינם חברי
ועדת החינוך, שמשתפים פעולה אתנו בעניני חינוך בכלל ובעניני רשות השידור,
כדי להיפרד מחבר-הכנסת הראל שהתמנה ליושב-ראש רשות השידור.

הישיבה נפסקה בשעה 10.00.

(הישיבה חודשה בשעה 10.30).

ישיבת פרידה מחבר-הכנסת אהרן הראל
עם התמנותו ליושב-ראש רשות השידור

היו"ר נ. רז:

אנחנו מתכנסים לישיבה חגיגית כדי לציין את פרידתנו מחברנו וידידנו אהרן הראל, חבר ועדת החינוך והתרבות, יושב-ראש הוועדה המשותפת של ועדת החינוך וועדת החוץ והבטחון לעניני החינוך בצה"ל, חבר הוועדה המיוחדת לחוק הרשת השניה בטלוויזיה וחבר הוועדה לעניני ביקורת המדינה.

אהר'לה מסיים עכשיו כמעט שתי קדנציות, כשבע שנות חברות בכנסת. הוא בחר מרצונו החופשי לפרוש מהכנסת וקיבל את התפקיד של יושב ראש רשות השידור. כבר הזדמן לי כמה פעמים בישיבת הוועדה לומר לו כמה מלים חמות וחבריות לאחר שנודע לנו על המינוי, אם כי לא בהזדמנות חגיגית כזאת.

אני רוצה לומר שלקבל עכשיו את התפקיד של יושב ראש רשות השידור, לאחר מה שעבר ואולי עדיין עובר על הרשות - ואזכיר רק את העביתה הממושכת האחרונה שהיתה בטלוויזיה - פירושו במידה לא קטנה להיכנס לתפקיד של מרפא או אולי של מאחה. אינני יודע אם עד כדי כך צריך לראות את המצב ברשות השידור, כחרס הנשבר שצריך לרפאו או לאחותו, אבל יש שם קשיים גדולים מאד שטעונים שיפור ושינוי, כדי להביא את המוסד החשוב והיקר הזה לכולנו, לכל אזרח בישראל, למצב שהוא יוכל למלא את תפקידו כפי שבא לביטוי בחוק רשות השידור, שגם הוא עצמו זקוק לשינויים ותיקונים. לא פעם שמענו את התביעה הזאת מצד אנשי רשות השידור עצמם. המנכ"ל חוזר על זה בכל פעם, בצדק רב, וגם אנחנו נזקקנו כאן לא פעם לנושא הזה, שצריך לשנות את החוק ולהתאים אותו לצרכים וללקחים שנלמדו במשך השנים מאז שחוקק ומאז שהוקמה הטלוויזיה. מדובר לא רק על הצד הארגוני, גם על הצד התכני, כדי שאדם שיפתח את הרדיו על רשתותיו השונות ואת הטלוויזיה ידע שהוא מתקשר למשהו טוב על-ידי לחיצה על הכפתור, משהו שמענין אותו, שמוסיף לו ומעשיר אותו, אולי גם משובב את נפשו. בכל אופן שידע, לאחר שהאזין או צפה, שהתוסף לו משהו חשוב, נעים.

אני מקווה שיהיה לאהרן הכוח והתבונה, וחזקה עליו שיהיו לו שני הדברים האלה, לגרום לכך, יחד עם העובדים הוותיקים והמנוסים ברדיו ובטלוויזיה ויחד עם אנשים אחרים שעבדו והתנסו במדיה המורכבות האלו שיש להן היום עוצמות אדירות ולכן מוטלת עליהן אחריות גדולה מאד, ולהביא אותן לרמה שכולנו היינו רוצים שיגיעו אליה, ואין לרמה הזאת סוף.

אני מקווה שוועדת החינוך תמשיך להיות מצד אחד אחיעזר ואחיסמך לרשות השידור, ומצד שני גם מכשיר של בקרה וביקורת ותביא לביטוי את ההערכה או הביקורת של הציבור על גילויים שונים, תופעות שונות, תכניות שונות, פרופורציות והדגשים כאלה או אחרים, או התעלמות ממה שקורה בעם, בציבור ובעולם, ואת הצורך והרצון שלנו שאכן הדברים יקבלו את טיפולם הנכון, המלא, המאוזן והאחראי.

אהרן היה חבר ועדת החינוך והתרבות כמעט קדנציה שלמה. אני מזכיר לומר שהיה טוב להתייעץ עם אהר'לה, לשמוע את דעתו, את ראייתו והסתכלותו על דברים, ולשמוע את עצתו בענינים שקשורים בחינוך, בכל ההיבטים והתחומים שעוסקת בהם ועדת החינוך והתרבות. אני חושב שגם בישיבות הוועדה וגם בנאומיו במליאה - אם כי לא הרבה לנאום בה - אם בעניני חינוך או בענינים של חברה וכלכלה או בענינים פוליטיים, תמיד חשת איזו ראייה אל עיקרם של הדברים. בתוך המכלול - שהרבה פעמים הוא מעורפל, מורכב וחסר צורה מגובשת - הוא תמיד ידע להבחין בעיקר, לקלוע למוקד הדברים ולהגדיר נכון את הבעיה.

וכשאתה מגדיר נכון את הבעיה אתה גם יכול לטפל נכון יותר בפתרון הדברים שטעונים פתרון.

אני מכיר את אהר'לה הרבה מאד שנים, עוד מימי הנוער העובד ומימי הפלמ"ח, אבל בעיקר מהתקופה האחרונה. הוא בר-פלוגתה חריף שעומד על דעתו ואומר אותה בחריפות ובבהירות, אבל בלא פגיעה אישית, בלא עלבון, בלא השפלה או הכפשה, בלי להוריד את המחלוקת לרמה בלתי תרבותית. וכך לפי דעתי צריך לעשות. הכנסת איננה מועדון לזויכוחים אקדמיים, זה מקום שמתווכחים בו, יש פה חילוקי דעות והבדלי דעות, יש מפלגות והדברים מתפלגים על פי השקפות, כל אחד מאמין בשלו ובטוח שכן צריך להיות. השאלה איך אנחנו מביעים בינינו את המחלוקות, איך מנהלים את הדיונים, איך פותרים את הבעיות, ואם אנחנו מסוגלים גם מעבר למאבקים לקלוע גם למשותף ויחד לקדם את העניין שאנחנו רוצים לקדם. אהרן, על-ידי החרפת עניינים והבלטת נקודות המחלוקת, עזר לנו לראות את הנושא במורכבותו ולפלט את הדרך לפתרון הנכון, במסקנות, בהחלטות וכו'.

אני רוצה בהזדמנות זו להיפרד ממך, אהר'לה, ולהודות לך על שיתוף הפעולה הנאמן. ובוועדת החינוך היית אולי מהנאמנים ביותר שבאמת רואה את התפקיד בוועדה לא כמצוות אנשים מלומדה, אלא מתוך איכפתיות שמחייבת נוכחות, השתתפות, וקשר בין ישיבה לישיבה, ורצון שהדיון יהיה באמת רציני, גם לגופו של עניין וגם כלפי האורחים שמוזמנים לישיבות. הוא תמיד בא בזמן, יושב במשך הישיבה ודן בנושאים שעל סדר היום. וכך צריך להיות. לצערי יש מעטים כאלה בין חברי הוועדה, רובם נמצאים פה גם עכשיו, שמשתתפים בקביעות בדיוני הוועדה, ועל-ידי כך מאפשרים לנו כנציגי הציבור שמוטלת עלינו האחריות לטפל בענייני החינוך והתרבות של המדינה, לעשות זאת בצורה מתקבלת על הדעת, כמידת יכולתנו הצנועה. ואתה היית שותף מלא לזה. ועל כך אני אישית מודה לך מאד. אני בטוח שגם חברי הוועדה יאמרו איש איש את אשר עם לבו.

אני בטוח שעוד ניפגש, ונטרח, אם כאנשי ציבור, כאנשי מפלגה או סתם כידידים, לדבר על דברים ולנסות לפעול יחד לקדם עניינים ולהסתייע זה בזה בשעת הצורך, בשעות טובות ובשעות קשות.

אני מאחל לך כל טוב, אהר'לה, ואני בטוח שאכן כך יהיה. אני מציע שנרים כוסית לחייו של אהר'לה הראל ונאחל לו הצלחה בתפקידו החדש. ונאחל לרשות השידור הצלחה תחת הנהלתו. לחיים.

א. סרטני:

הכנסת מורכבת מאנשים שונים מאד, וכל אחד עוסק בדברים על פי אופיו וטעמו. לאהר'לה יש תמיד התייחסות עניינית, לגופו של עניין, לא לצורך ניגוח, אלא באמת לטובת העניין. אבל לא זה בלבד. תמיד, בכל העמדת דברים, הבסיס הוא הבסיס העקרוני, שמשליך בעצם על דרכו ועל כל העמדת הדברים שלו. אני חושבת שזה אחד הדברים החשובים כשאנחנו עוסקים בנושאים שונים ובבעיות שונות, מה מביא אותנו לידי כך שאנחנו תומכים בדרך כזאת או אחרת. כאשר אדם יוצא מנקודת ראות עקרונית, ולעולם - בלי להתאמץ, אלא מפני שזה טבוע בו - לעולם לא שוכח את העקרונות שמנחים אותו, זה נותן את העומק, זה נותן את ההתייחסות הרצינית לדברים. וזה באמת ליווה כל פעולה שאהר'לה היה מעורב בה.

אין לי ספק שאתה תחסר לנו פה. בישיבות שאהר'לה משתתף בהן תמיד יש לי הרגשה שהן יותר שלמות, יותר ממצות. תמיד יש היבט שהוא ייחודי שלו. אני בטוחה שתביא את זה גם לתפקיד החדש שלך, אין לי ספק בכך. אבל מבחינת הוועדה, אני מצרה על כך שאתה תחסר לנו כאן. כל העיסוק שלך בתחום החינוך תרם הרבה מאד לדיונים ולהחלטות של הוועדה.

אמרתי אתמול לאהר'לה שנדי שנראה אותו פעמים רבות
אנחנו צריכים להתפלל להרבה צרות ברשות השידור. אני חושבת שאפשר לראות את
זה גם מהיבט הפוך, שאם יהיו תכניות לשינוי ושיפור, הן יובאו אלינו, ואני
בהחלט מאמינה שיהיה שיתוף פעולה מלא והבנה. כך שאני מקווה ומצפה שאנחנו
נוסיף ונראה.

אני מאחלת לך הצלחה.

ג. שפט:

אני מכיר את אהר'לה זמן רב, אבל במסגרת הוועדה
המיוחדת לענין הרשת השניה היתה לי הזכות להשתתף יחד אתו ברוב הישיבות.
הרצון להגיע לשיתוף פעולה, לראות את המאחד לעומת המפריד, הוא אחת התכונות
שראיתי את אהר'לה בישיבות האלה. ראיתי אצלו את הרצון להגיע להבנה גם עם
יריבים פוליטיים וגם עם אנשים שיש להם השקפות עולם שונות.

אתה הולך לרשות השידור, למקום שאנחנו יודעים
שהוא בעייתי, אבל לא בהכרח. אני חושב שגם במוסדות כאלה אפשר להשתחרר מהרבה
מוסכמות ישנות ולהגיע לאובייקטיביות ולאפשרות של פעולה מתוך שיתוף של כל
הגורמים.

בפרשת השבוע, פרשת "בהר", מדובר על עבד עברי
שיוצא לחופשי. יש עבדים שאם הם כבולים בכבלי המפלגות, הם יכולים עכשיו
לצאת לחופשי. אני מאחל לך, אהר'לה, שתצא לחופשיי מכל אותם כבלים, אם כי אני
רוצה לומר שראיתי בדיוני הוועדה שאתה מבטא את דעותיך גם אם הן מנוגדות
לאלו של חבריך.

בוועדת הכספים אמרתי שבתפקידך כיושב-ראש רשות
השידור אני מצפה ממך לכמה דברים. קודם כל, יש ויכוח גדול על זכות הציבור
לדעת, על חובת העתונאי לדווח, בטלוויזיה, ברדיו ובעתונות. אבל הייתי מאד
מבקש שמעבר לאלה תשמור על כבוד האדם. כי כבוד האדם הוא חשוב גם אם אנחנו
יודעים שיש חופש דיבור ויש זכות לציבור לדעת.

שנית, אנחנו יודעים שיש חילוקי דעות פוליטיים,
יש חילוקי דעות תרבותיים. אנחנו חברה שיש בה דתיים וחילוניים, ויש חלק
שאינו נמנה לא עם אלה ולא עם אלה. עם כל רצוננו להיות חברה מערבית ולהיות
חלק מהתרבות המערבית, אל נא נשכח את מסורת ישראל. אני אומר זאת לא כאדם
דתי, אלא כאדם שרוצה שמסורת ישראל תהיה נר לרגלי הרשות.

ודבר נוסף: יש קונספציות שונות לגבי האני לעומת
הכלל. דווקא בשנים האחרונות יש סגידה רבה מדי לאני ולפרט לעומת הכלל.
אינני מדבר על חופש ביטוי או על דברים אחרים, אלא כאילו האני הפרטי הוא
העיקר ולא כלל ישראל. אילו היינו הולכים בדרך הזאת בשנים עברו אינני יודע
אם עם ישראל היה קיים. לכן בוויכוח הזה בין האני לבין הכלל, אני מאחל לך
שתמצא את הדרך הנכונה לגשר בין שניהם.

והערה אחרונה: היו לנו חילוקי דעות פוליטיים
בעבר ואני מתאר לי שיהיו גם בעתיד. אני מאחל לעצמנו שהיריבים שלנו יהיו
כמו אהר'לה, ושנתזוכח מתוך הגינות ומתוך רצון לשמור על העיקר.

אני מאחל לך הצלחה.

א.ח. שאקי:

בתפיסת עולמה של היהדות - צדיק באמונתו יחיה.
בוודאי ובוודאי שאיש ציבור באמונתו יחיה. ואהר'לה הוא בעיני איש ציבור שחי
באמונתו. אני למדתי לכבד בו את האמונה, שהוא לא ניצל אותה לניגוח יריבים
אלא לזיכוח תרבותי והוגן. אמרתי לו פעמים רבות שנעים מאד להימצא במחיצת
יריב כמוהו, עקרוני, מאמין בדעותיו, לוחם עליהן, אבל תמיד בלי לפגוע

בכבודו של הזולת, ובוודאי לא להשפילו בשל שוני הדעות. אם יש דבר שהייתי מצפה לו, ואני מאמין באמונה שלמה, אהרן, שאתה מסוגל לתרום לזה ושתעשה זאת ברשות השידור, זה להגדיל את ההבנה בישראל בעיקר בין המחנות, בין דתיים וחילוניים, ובין שוחרי שלמות הארץ ושוחרי פתרון אחר.

הזכות להיאבק על דעות היא בוודאי מן הזכויות הבסיסיות ביותר שקיימות במשטר דמוקרטי. אבל מה שהשתבש באורחות חיינו בשנים האחרונות במידה מדאיגה הוא שחלקים מסויימים מזה ומזה משוכנעים שהאמת שלהם היא אחת ואין בלתי, ולכן כל הכלים והאמצעים כשרים כדי לנגח את היריב, לפגוע בו, לרמוס את כבודו. אני ראיתי אצלך רצינות, כנות, איכפתיות, עניניות, אבל מעל לכל - הגינות. אני נוטה לייחס זאת, מבלי שאני יודע פרטים מלאים על עברך ופרטי חינוכך, לכך ששאבדת הרבה ממורשת היהדות, זאת המורשת כפי שאני למדתי לאהוב אותה. אני גם יודע שבבית ברל אתה מנסה לא לחסר מן התלמידים את מורשת ישראל. יעסקו במה שיעסקו, צריך לדעת שהתחילה והסוף הם תרבות ומורשת ישראל.

אני למדתי לכבד בך עוד דבר גדול מאד, וזה כשיפרת לי מה האחוזה של בני עיירות הפיתוח ושכונות המצוקה, אלה שנקראו פעם "ישראל השניה", שלומדים בבית ברל. אין מעש גדול מזה, אין מעש נכון מזה, מאשר באמת לחזק את חלקי ישראל החלשים. ובוודאי ובוודאי שעירות הפיתוח, שכונות המצוקה והמושבים הם עדיין ישראל החלשה שכולנו חייבים להעלות אותה.

אני משוכנע שאתה מביא עמך לרשות השידור רצון עשייה לווהט, הרבה מרץ, ומה שחשוב מכל - רצון לתרום תרומה ייחודית. אני מצטרף לחברי שאמרו שצריך לפעול כדי לחזק את האיזון ואת האובייקטיביות ברשות השידור, כדי לחזק את היצירה העצמית הישראלית ברשות השידור, כדי להביא לרגיעה בכלי אדיר זה שאיש מאתנו אינו מזלזל בו ויודע את עוצמתו, אבל לצערנו לוועדה הזאת הגיעו הרבה פעמים דווקא הוויכוח והשאלות הפרוזאיות שאני מקווה שפעם יבואו על תיקונן אחת ולתמיד כדי לעסוק בפואזיה ולא בפרוזה רוב הזמן.

ראיתיך בוועדה לעניני ביקורת המדינה ובוועדת החינוך והתרבות כאחד החברים הבולטים, העקביים, העקשניים והלוחמים. הגינותך בוויכוח, כבודך לתרבות ישראל, כבוד האדם שבלט באופן הוויכוח שניהלת, עושים ממך מה שקוראים נשמה יפה. אני מברך את רשות השידור שקיבלה מתנה כזאת, אני מצטער על הליכתך, ואני בטוח שיהיה בינינו שיתוף פעולה.

מ. פלד:

מקובל באירועים חגיגיים מסוג זה קצת לייפות את הדברים, קצת להחליק. אינני מתכוון לעשות זאת, אלא לדבר במלוא הכנות. כחבר הוועדה, וכמי שנמנה עם סיעה שהיא באופוזיציה, אני חושב שמכל רשימת השמות שעלו במשך הזמן כמועמדים אפשריים לתפקיד של יושב-ראש רשות השידור, אהרן הראל הוא המוצלח ביותר והטוב ביותר. אין בזה שמץ של ספק. נדמה לי שבכלל, אם אני סוקר את כל התקופה מאז שהתחלנו לפעול בוועדה הזאת, שאולי זו ההחלטה האחת של שר החינוך שאני מקבל ללא שום הסתייגות.

בתקופה שישבנו יחד בוועדה ובכמה הזדמנויות אחרות למדתי להעריך קודם כל את דבקתו של אהרן הראל בעקרונות שמנחים אותו בעמדותיו השונות, אם זה בעניני חינוך או בענינים אחרים שהוא התבטא בהם. ואני מוכרח לומר שאלה עקרונות שמקובלים עלי. לפעמים אולי באינטרפרטציה המעשית פה ושם יכולה להיות מחלוקת בינינו, אבל זו בוודאי לא מחלוקת שאי אפשר לגשר עליה ולהתגבר עליה. ובכן אני קודם כל שמח שהיום רשות השידור הופקדה בידינו. זה בהחלט נותן הרגשה של שקט ובטחון שהמערכת הגדולה והמסובכת הזאת נתונה בידיים נאמנות.

אחרי שאמרתי את הדברים האלה, אינני יכול שלא להכניס גם טיפה מרה. הייתי מאחל לאהרן הראל שיתמנה ליושב-ראש רשות השידור לאחר שהועבר החוק המתקן את החוק הקיים, חוק שבזמנים מסויימים נראה היה שהוא כבר עומד להתקבל, ובכל זאת לא התקבל. אני מקווה שהוא ימצא דרך במשך תקופת כהונתו להעלות מחדש את הדבר הזה, כי אין כל ספק שהחוק הנוכחי של רשות השידור הוא בעייתי מאד, באופן טבעי הוא יוצר קשיים. הוא בוודאי יתקל בקשיים האלה במישרין. ואולי זו תהיה אחת התרומות החשובות שלו כיושב-ראש רשות השידור, לעודד ולזרז את קבלת החוק החדש, שבעצם כמעט כולו ערוך ומוכן, וכל מה שצריך זה להעביר אותו את שלבי החקיקה.

היות שאנחנו מתקרבים לתקופת בחירות, עם הרגישויות הגדולות, אני רוצה לומר שאני מקווה שבהנחייתו רשות השידור תדע למלא את תפקידה בצורה ההוגנת והישרה ביותר. יש לי הרגשה שכבר בגלל אווירת הבחירות יש תופעות מדאיגות בתחום זה. אבל המצב ברשות השידור היה באחרונה כזה שבעצם כמעט לא היה אפשרי שלא יהיו התופעות האלה. אבל עכשיו, כשהקברניט תפס את מקומו אני מקווה שההנחיות תהיינה ברורה וחד-משמעיות, ונוכל לעבור את התקופה הקשה והמתוחה שעומדת לפנינו בארבעה-חמשה החודשים הבאים, מתוך הרגשה שמערכת רשות השידור נותנת את השירות הטוב ביותר למערכת הבחירות, שהיא כשלעצמה בוודאי לא תהיה פשוטה.

אני מאחל לאהרן הראל שכל תקוותי ביחס אליו תתגשמה. גם אם רק חלק מהן יתגשם, זה יהיה הישג גדול מאד.

י. גיל:

נעים לי מאד לשמוע את דברי ההלל על חברי אהר'לה הראל. אני רוצה להוסיף קצת משלי, כי אני עובד אתו מקרוב כבר כמה שנים, גם בכנסת הקודמת וגם בכנסת הזאת.

אני רוצה לשבח את ועדת החינוך על שהיא יוצרת הזדמנויות להביא למפגש של דעות שבמחלוקת בדרך תרבותית ובדרך שמאפשרת חברות, למרות חילוקי הדעות. זה תפקיד רציני מאד שהוועדה לקחה על עצמה. אני מכיר את עבודת הוועדה, ולפי דעתי יש לה תרבות של ויכוח. אני מכיר גם ועדות אחרות, ויש לשבח את העובדה הזאת שוועדת החינוך יודעת לדון ולהתדיין באופן רציני. והדברים שהשמעתם מלמדים עד כמה אני צודק.

אני רוצה להצביע על צירוף מקרים מעניין. מזכירת הוועדה דנה פלר ואמה כתבו יחד ספר בשם "אותי לא תשאירו בבית", שבימים אלה יצא לאור. אהר'לה לא מתכוון להישאר בבית. אהר'לה בהחלט מתכוון לפעול ולעשות.

אני יושב יחד עם אהר'לה במועצת המנהלים של בית ברל. הוא לקח עליו את התפקיד על ניהול בית ברל בתקופה קשה מאד, בתקופה שבית ברל היה בשפל המדרגה מבחינה ארגונית, פדגוגית ותקציבית, עם כל המשתמע מכך. בבית ברל ידע אהר'לה, ללא ויתור על אמונותיו ועקרונותיו, להביא גם את העובדים וגם את מועצת המנהלים לשיתוף פעולה מלא. לפי דעתי הנסיון הזה מצטרף לנסיונות קודמים שלו שבהם בא לביטוי מה שמאפיין אותו, שהוא יודע לעשות את הדברים ביעילות, בנמרצות, בחריצות, ללא רהב וגאות לב, ומתוך יכולת לשותף חברים.

אני חושב שבזה זכית אתה, אורי פורת, שיהיה לך ידיד כזה שיוביל יחד אתך את הדברים, מתוך ידיעה שיש דעות שונות, אבל הוא ידע גם להביא למיצוי של שיתוף הפעולה במסגרת הדעות האלה.

לפי דעתי כולנו זכינו. כי היום נחוץ שרשות השידור תתרום את תרומתה לסגנון המאופק, דווקא לקראת המערכות הקשות שאנחנו עומדים לפניהן. אהר'לה עמד בראש מטה הבחירות של המערך ב-1981 והביא הישג

כביר לתנועתו, למערך. הוא עשה זאת בתרבות ובנועם שלא השאיר צלקות של יריבות. אני חושב שהנסיון שצבר הוא חשוב לכלי הזה שצריך להיות כלי מרכזי, שיבטא את המאחד ולא את המפצל. די לנו בפיצולים שיהיו לקראת מערכת הבחירות כאשר כל רשימה תעשה את שלה. הוא צריך להתרומם מעל לכל זה ולראות את המשותף, כדי שתהיה אפשרות להמשיך ולהתקיים גם אחרי ה-1 בנובמבר, יהיו התוצאות אשר יהיו.

אני רוצה להגיד לכולנו שהוועדה הזאת היא צומת חשובה של מפגשים. הוועדה הזאת בתוקף תפקידה וסמכותה מלווה את עבודת רשות השידור, ואנחנו נראה כאן הרבה מאד יוזמות, גם שלנו וגם של הרשות, ונצטרך לתת את הגיבוי הציבורי הנכון הדרוש לעבודתה של רשות השידור גם מצד הכנסת.

אני מאחל לך שתצליח במשימה הזאת יחד עם האחרים, ואנחנו לרשותך גם במסגרות האחרות שבהן יש לנו הרבה מאד מה לעשות יחד. אותך לא ישאירו בבית.

א. פורת:

אני רוצה לומר רק משפטים אחדים, ואני אומר את הדברים האלה בשם המערכת העתונאית והביצועית של רשות השידור. אין זה סוד שבין המערכת שאני מייצג לבין המערכת הפוליטית יש לפעמים ניגודי אינטרסים. אחת הדוגמאות לניגוד האינטרסים היא בדיוק מה שקורה עכשיו: אתם מצטערים על לכתו של אהר'לה, ואנחנו שמחים בגלל אותה סיבה.

שמעתי כאן את רשימת השבחים, על הכישורים, הכשרונות והעקרונות של אהר'לה, ואני מצטרף לכל מלה. בגלל כל אלה אתם מצטערים שהפסדתם אותו; אנחנו שמחים שזכינו בו. שוב ניגוד אינטרסים. אני מקווה שאלה יהיו כולם, ומעבר לזה לא יהיו עוד ניגודי אינטרסים.

אני בטוח שעם אהר'לה החיים יהיו הרבה יותר פשוטים ברשות השידור, ושהמערכת המקצועית יחד עם הגופים הציבוריים יוכלו להוציא את רשות השידור ממצוקותיה. כמו בעבר גם בעתיד אנחנו נהיה זקוקים לעזרתכם, ואני מקווה שנוכל לזכות בה ולהיעזר בכם כפי שנעזרנו בעבר.

א. הראל:

קודם כל אני רוצה להודות על הברכות. בכל פעם שאני משתתף באירוע כזה, אני מבין מה פירוש הדבר שאין פרידות שמחות. בכל פרידה יש עצב. ואני מוכרח לומר שלמרות שקיבלתי את ההחלטה באופן ברור, כשהלכתי אתמול להגיש את מכתב ההתפטרות שלי נעשה לי עצוב. אבל אני חושב שעשיתי את המעשה הנכון, ואני שלם עם מצפוני. חברים וידידים רבים מאד יעזו לי להישאר עד סוף הקדנציה, כי מה בוועד, זה רק עוד חודשיים-שלושה. אמרתי: אני מוכרח לנהוג לפי מצפוני, אינני יכול לעשות מהלך שנוגד את מצפוני. כל חיי נהגתי לפי מצפוני, לפעמים נהניתי מזה, לפעמים שילמתי בשביל זה. אבל זו דרכי. ואני שמח שעשיתי את המהלך הזה, הוא מקל עלי מהרבה מאד בחינות.

אני גם שמח על הפגישה הזאת בוועדת החינוך. כי אני רוצה לומר שההנאה שהיתה לי בעבודתי בכנסת היתה בוועדת החינוך, גם בגלל נחמן רז, גם בגלל דנה, גם בגלל החברים, וגם בגלל הנושאים. והפרידה לא קלה. אני מודה שבתחילת כהונתי בכנסת הקודמת הייתי די מתוסכל. אני יודע שאנשים שבאים לכנסת מעולם המעשה מוצאים את עצמם פתאום די מתוסכלים. הם יושבים בוועדות, ואנחנו יודעים כמה פעמים שומעים להחלטות שלהם וכמה פעמים לא, ואתה מאבד פתאום את המושכות. אתה חורש, ופתאום אתה רואה שבכלל אין לך סוס שמושך, ולא יוצא מזה שום דבר. אחר כך, כשקיבלתי את התפקיד בבית ברל, זה השתנה באופן מהותי.

אבל כשעמדה בפני הברירה באיזו קומבינציה לבחור, אם לבחור בקומבינציה של יושב-ראש רשות השידור וחבר הכנסת, אם היו מתגברים על הקושי המשפטי, וזיתור על בית ברל, או בקומבינציה של שני הדברים של עולם המעשי, יושב-ראש הרשות ובית ברל, אמרתי שאני בוחר באפשרות השניה.

אני רוצה לומר לכם, ידידי חברי הכנסת, שעל-ידי הברכות שלכם העליתם את הציפיות ממני לרמה כזאת שאין בכלל סיכוי להגיע אליה. אני יכול רק להבטיח שאעשה מאמץ בכל הכיוונים שדיברנו עליהם. בחרתי לדבר היום, בנאום הפרידה שלי מעל במת הכנסת, על עניני חינוך, כי בזה ראיתי את עיקר פעולתי בכנסת. אני חושב שזה לא פחות חשוב מעניני חוץ ובטחון ומענינים אחרים.

יש לנו רשות שידור טובה. אין זה אומר שאין בעיות. יש צוות טוב, עם תכניות טובות. כל הבעיה שלנו היא להראות את האמת, שיראו גם את רשות השידור כפי שהיא, שיראו גם את הכנסת כפי שהיא, שיראו גם את הפעולות החיוביות, וגם את הביקורת. אני מוכרח להגיד שמהרגע הראשון שבאתי לרשות נתקלתי בשיתוף פעולה מלא גם מצד המנכ"ל, גם מצד צוות העובדים הבכירים ברשות, וגם מצד הוועד המנהל. אין זה עומר שלא תהיינה בעיות. אנחנו עומדים בפני מספר דברים שלגביהם נזדקק לוועדה הזאת. אם לא ייעשו כמה שינויים מהותיים ברשות השידור, שאין מחלוקת לגבי הצורך בהם, אי אפשר יהיה לשנות דברים בצורה רצינית. אם רוצים להביא את רשות הדיבור למצב שאתם מדברים עליו, זה מותנה גם בצעדי ייעול, גם בחוק וגם בדברים אחרים, וצריך לעשות אותם. רק באווירה טובה, רק במשיכה ביחד בעול, אפשר יהיה להתגבר על זה. היה מצב ברשות השידור שכל אחד משך לכיוון אחר, ואז לכל היותר נשארו במקום. עכשיו אנחנו רוצים להתקדם, ואנחנו עושים מאמץ. אני מקווה שאמלא את הציפיות.

אני רוצה שוב להודות לכולם על הברכות והאיחולים. כבר קיבלתי שאילתה ראשונה מהסיעה של חבר-הכנסת פלד, כתבתי את התשובה והעברתי למנכ"ל את הטיפול בענין. אני מבטיח להיות אוזן קשבת לכל אחד כפרט, גם לסייעות כסיעות, וגם לכנסת ככנסת.

במיוחד אני רוצה להודות לנחמן רז על העבודה המשותפת. זה היה לי עונג שאני בטוח שיחסר לי.

היו"ר נ. רז:

תודה רבה. בזה אנחנו נפרדים מחברנו וידידנו אהרן הראל וחוזרים על כל הברכות והאיחולים, ומקווים שהם אכן יתגשמו ויתקיימו.

תודה רבה לכולכם. הישיבה נעולה.

הישיבה נסתיימה בשעה 10.30.